

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/523/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

151/2012. (IV. 25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos²⁰¹¹. szeptember 14-én előterjesztett **panaszát** a 2012. április 25-én megtartott zárt ülésén – dr. Féja András testületi tag távollétében – hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. szeptember 14-én elektronikus levélben terjesztette elő panaszát, egy vele szemben 2011. szeptember 7-én közúti közlekedés során fogantató rendőri intézkedés miatt. A panaszos a panaszt 2011. szeptember 15-én aláírásával megerősítette, majd 2011. szeptember 25-én kiegészítette, továbbá csatolta a helyszínen felvett jegyzőkönyv és a 2011. szeptember 9-én kelt közigazgatási bírság megfizetésére vonatkozó határozat másolati példányait.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2011. szeptember 7-én 16 óra 52 perckor gépkocsijával Budapesten, a Kerepesi úton haladt, a délutáni csúcsforgalomban. Egy kereszteződésben a sínekről sávot váltott, mert a kocsisor hirtelen megállt egy lengyel rendszámú autó miatt. A sávváltás alatt – ahogyan ezt később a panaszos a videofelvételen látta – pirosra váltott a lámpa. A panaszos a síneken nem akart megállni, balesetveszély miatt, ezért kényszerült a sávváltásra. Panaszosi állítás szerint a sávváltás megkezdésekor még zöld volt a forgalomirányító lámpa, de a lámpa alatt már nem lehetett látni a jelzés időközbeni

változását. A kereszteződést követően rendőrök állították meg a panaszost és igazoltatták. Az intézkedő rendőr – miután a panaszos kiszállt a gépkocsiból – azt kérdezte, hogy „ugye tudja, miért állították meg?”. A panaszos azt válaszolta, hogy nem tudja, mert ekkor még nem látta a videofelvételt. Ekkor érkezett meg az intézkedés helyszínére a második rendőrségi gépkocsi, amelyből egy fehér inges rendőrtiszt szállt ki és azt kérdezte, hogy „mondták-e a kollégák, hogy miért állították meg?”. A panaszos erre a kérdésre már igennel válaszolt, de tagadta, hogy ő tilos jelzésen haladt volna át. Ekkor a rendőr megkérte, hogy nézze meg a gépkocsijáról készített videofelvételt. A panaszos megnézte a felvételt és elismerte, hogy ő (az ő gépkocsija) látható a felvételeken. Ezután a fehér inges rendőrtiszt azt közölte, hogy a panaszosnak két lehetősége van. Vagy átveszi a csekket 100.000,- Ft-ról, vagy egy hónap múlva azt postai úton fogja megkapni. Az intézkedő rendőr ez utóbbit ajánlotta a panaszosnak, mondván, hogy akkor „van ideje gyűjtögetni”. A panaszos ezek után szerette volna elmondani, hogy miért nem tartja jogosnak a büntetését, de – állítása szerint – ezt a rendőrök két alkalommal is félbeszakították azzal, hogy „ők tudják, hogy ez nem direkt volt, és hogy az ő kollégájukat is megbüntették 30.000,- Ft-ra”. A panaszos elmondta, hogy nem szándékosan, de még csak nem is véletlenül, vagy figyelmetlenségből cselekedett, hanem azért mert a síneken a szabályok szerint nem lehet megállni. Ez után az intézkedő rendőröktől megkérdezte, hogy van-e lehetősége valamilyen eljárásra, illetve elbírálásra, amelyre azt a választ kapta, hogy nem, ez fix, és ki kell fizetni. Majd ismét megerősítették a rendőrök, hogy a panaszos maximum harminc napig húzhatja, de legalább tud gyűjtögetni. A panaszos megismételte, hogy nem tartja jogosnak a büntetését, mire azt a választ kapta, „hogya nem tetszik a rendszer...”, el lehet menni az országból, fejezte be a mondatot a panaszos. A rendőrök erre – panaszosi állítás szerint – helyeslően hallgattak. A panaszos becsapottnak érezte magát, hogy hitt a rendőrnek és aláírta a jegyzőkönyvet, és kérte a Testületet, hogy tisztességesen folytassák le az eljárást.

2) A Testület megkeresésére a panaszos beadványa kiegészítésében előadta, hogy a jelen lévő 4-5 rendőr közül senki nem mutatkozott be, azonosítószámukat nem közölték és az igazoltatás okát is neki tették fel kérdésként. („ugye tudja, miért állítottuk meg”) A panaszos szerint a rendőrök hangnemével nem volt probléma, a rendőrök magatartását a panaszos „érdektelennek” jellemzi. A panasztétel lehetőségéről semmilyen tájékoztatást nem kapott a panaszos, a Testület létezéséről az interneten szerzett tudomást. A szabálysértésre vonatkozóan – panaszosi állítás szerint többször is megismételt kérdésére – csak azt a tájékoztatást kapta, hogy vagy átveszi a csekket, vagy postán fogják kiküldeni számára. Végül a panaszos megemlíti, hogy csak reménykedik abban, nem igaz, hogy csak azért volt az említett két lehetősége, és nem azért kapta azt a választ, hogy el lehet akkor innen menni, mert Balogh a családneve és kicsit barnább a bőre.

3) A panaszos csatolta, a helyszínen felvett, kézírással kitöltött, „A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 20. § (1) bekezdés k) pontjába ütköző jogsértés észleléséről” megnevezésű, 01000/130/163/2011. számú jegyzőkönyv másolatát. A jegyzőkönyv szerint az ellenőrzés helyszíne, a Budapest, XIV. kerület Kerepesi út – Albertirsai út kereszteződése, a jegyzőkönyv felvételére 2011. szeptember 7-én 16 óra 52 perckor került sor. A jegyzőkönyv a panaszos személyi adatainak és gépkocsija forgalmi rendszámának rögzítése mellett, aláhúzással jelöli „A továbbhaladás tilalmára (tilos jelzésen történő áthaladás)” és „a szabályszegés elkövetéséről videofelvétel készült” szövegrészeket.

A jegyzőkönyv szövege a következőképpen folytatódik: „...amennyiben az ellenőrzés megállapításaiból következően az eljárást folytatni szükséges, e jegyzőkönyv túloldali

tájékoztatója a lefolytatandó eljárás szabályait kivonatossan tartalmazza. A jegyzőkönyvbe foglaltakat, valamint a jogaimról és kötelességeimről történő figyelmeztetést megismertem, a fentiekben leírt megállapításokat tudomásul vettem, a jogsértést elismerem – nem ismerem el mivel...” Ezen résznél az „elismerem” szövegrész van aláhúzva és a „nem ismerem el, mivel...” szövegrész után, a „nincs pénze” megjegyzés került beírásra. A jegyzőkönyvet a panaszos aláírta, az intézkedő rendőr aláírása, neve, jelvéyszámja azonban nem szerepel a jegyzőkönyvön, amelynek lezárására 2011. szeptember 7-én 16 óra 55 perckor került sor.

4) A panaszos által megküldött számú, 2011. szeptember 9-én kelt határozat a panaszost 100.000,-Ft közigazgatási bírság megfizetésére kötelezte. A határozat rendelkező része részletesen tartalmazza a fellebbezésre vonatkozó tájékoztatást.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőr-főkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az üggyel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

A BRFK vezetője megküldte a Testület által feltett kérdésekre vonatkozó tájékoztatását (továbbiakban: tájékoztató levél), az intézkedő rendőr jelentését (továbbiakban: rendőri jelentés), a jogsértés észleléséről készült jegyzőkönyv (továbbiakban: jegyzőkönyv) egy példányát, valamint a szabályszegésről készített fényképfelvételek másolatát.

1) A tájékoztató levél alapján, a járőrök 2011. szeptember 7-én 15 órától 19 óra 30 percig, az eligazításon előre meghatározottak szerint ellenőrizték a Budapest, XIV. kerület Kerepesi út – Albertirsai út kereszteződésében, a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 9. § (4) bekezdés d) pontjában meghatározott szabály (tilos jelzésen való áthaladás) betartását. A szolgálati feladatot két rendőrségi gépkocsival, négy rendőr, egy r. főtörzsszáslós, egy r. törzsszáslós és két r. őrmester hajtotta végre. Az ellenőrzés során 16 óra 44 perc körüli időben észlelték a rendőrök, hogy a panaszos által vezetett gépkocsi a közlekedési jelzőlámpa tilos jelzése ellenére áthaladt a kereszteződésen. A szabályszegést a szolgálati gépjárműbe szerelt TDRV-04FL System típusú berendezés is rögzítette, ezért a panaszos gépkocsiját a Budapest, XIV. kerület Pongrác út- Kerepesi út kereszteződésében lévő benzinkútnál ellenőrzés alá vonták. A tájékoztató levél szerint a r. főtörzsszáslós a bemutatkozást, a megszólítást és az azonosítást követően az elkövetett szabályszegést konkrétan meghatározva (tilos jelzésen történő továbbhaladás) elkérte a panaszos személyi igazolványát, vezetői engedélyét, és a gépkocsi forgalmi engedélyét igazoltatás, nyilvántartásbeli ellenőrzés és az elkövetett szabályszegés szankciójának, a közigazgatási bírság kiszabásának az alkalmazása céljából. Mindezeket az intézkedést fogantató rendőr egyértelműen közölte a panaszossal.

Az intézkedés jogalapját a tájékoztató levél a KRESZ 9. § (4) bekezdésében meghatározott szabály megszegésében, a tilos jelzésen való áthaladásban jelöli meg, amely szabályszegésre a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (továbbiakban: Kkt.) 20. § (1) bekezdés k) pontja alapján közigazgatási bírság kiszabását rendeli a jogalkotó.

Az intézkedésnél azért használtak két gépkocsit a rendőrök, mert az egyik gépkocsiból hajtották végre a műszeres ellenőrzést, míg a másik gépkocsiban lévő járőrök hajtották végre a szabályszegők megállítását.

Az intézkedő rendőr közölte a panaszossal, hogy ha elismeri a szabályszegést, akkor a Kkt. 20. § (1) bekezdés k) pontja alapján a helyszínen 100.000,-Ft összegű közigazgatási bírság kerül kiszabásra, míg ha a jogsértést, vagy a bírság összegét vitatja „jegyzőkönyv a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 20. § (1) bekezdés k) pontjába ütköző jogsértés észleléséről” elnevezésű nyomtatvány kerül kitöltésre, melyet a BRFK Közlekedésrendészeti Főosztály Közigazgatási Hatósági Osztálya mint I. fokú közigazgatási hatóság részére továbbítanak. Ezt követően nevezett rendőri szerv, mint az eljárás lefolytatására illetékes hatóság a panaszossal szemben hatósági eljárást kezdeményez. A panaszos a szabályszegést a helyszínen elismerte, azonban pénzhíányra hivatkozva nem fogadta el a helyszínen kiszabott közigazgatási bírságot. Az intézkedő rendőr – a tájékoztató levél szerint – felhívta a panaszos figyelmét, hogy a már említett I. fokú hatóságtól fogja megkapni postai úton a határozatot, és vele együtt a büntetésről szóló csekket is. Ezt követően lesz joga a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 51. § (1) bekezdése alapján írásbeli vagy szóbeli nyilatkozattételre, vagy annak megtagadására.

A tájékoztató levél a helyszínen intézkedő rendőrök elmondása alapján megállapítja, hogy az intézkedés kultúrált hangnemben zajlott le, ugyanakkor rögzíti azt is, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján, a helyszínen elhangzottak objektív megítélésére (arrogáns hangnem, rendőrök kijelentései) nincs mód, ezért az elhangzott párbeszéd stílusában állást foglalni nem lehetséges.

2) Az intézkedő r. főörzsaszízlós rendőri jelentése szerint, 2011. szeptember 7-én – a kapott szolgálati feladat alapján – járőrtársával, szolgálati gépkocsiba szerelt videokamerával ellenőrizték a Budapest, XIV. kerület Kerepesi út - Albertirsai út kereszteződésének forgalmát, amikor észlelték, hogy a panaszos által vezetett gépkocsi a jelzőlámpa tilos jelzése ellenére hajtott be a kereszteződésbe, majd tovább haladt. Ezt követően a rendőrök a Kerepesi út – Pongrácz út kereszteződésénél lévő benzinkútnál megállították a panaszost és intézkedés alá vonták. Az intézkedésben összesen négy rendőr vett részt, két szolgálati gépkocsival. A rendőri jelentés szerint az intézkedés megkezdésekor a rendőrök köszöntek, igazolták magukat és közölték a panaszossal, hogy azért állították meg, és vonták intézkedés alá, mert a jelzőlámpa tilos jelzése ellenére hajtott be és hajtott tovább a kereszteződésben. A rendőri jelentés szerint a panaszost, a r. főörzsaszízlós – miután megmutatta a gépkocsiba szerelt videokamera felvételét – nyilatkoztatta arra vonatkozóan, hogy a szabályszegés tényét elismeri-e. A rendőri jelentés szerint a panaszos a szabályszegés tényét elismerte, de azt közölte, hogy nincs pénze kifizetni a 100.000,-Ft bírságot. A szabályszegés elismerésnek tényét a r. főörzsőrmester a helyszínen – két eredeti példányban kiállított – jegyzőkönyvön rögzítette, az elismerés tényét a panaszos aláírásával igazolta, majd az egyik eredeti jegyzőkönyvet átvette. Az intézkedő rendőr felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy a BRFK I. fokú Közigazgatási Hatóságától fogja megkapni postai úton a határozatot és a büntetésről szóló csekket, majd a felvilágosítást a következőképpen folytatta: „Hatóságnál tehet panaszt az eljárás miatt, ill. nyújthat be fellebbezést.”

3) A megkeresett rendőri szerv megküldte a panasz alapjául szolgáló, a szabályszegésről a helyszínen készített számú jegyzőkönyv egy példányát, amelyet géppel töltöttek ki, kézírás

nem szerepel rajta. A jegyzőkönyv tartalmazza a panaszos adatait, a gépjármű azonosító számát, a szabályszegés szöveges és jogszabályi megjelölését, a videofelvétel tényét, a panaszos szövegáláhúzását és szöveges nyilatkozatát, a felvétel és a lezárás időpontját, ez utóbbi esetben az időpontot 2011. szeptember 7-én 16 óra 15 percben megjelölve. Az ügyfél aláírása helyén „sk.” megjelölés szerepel, míg az intézkedő r. főtörzsőrmester nevét és jelvéyszámát gépirással rögzítették.

Külön íven csatolták a jegyzőkönyv hátoldalán lévő „tájékoztató” nyomtatványt, amely a közigazgatási hatósági eljárás legalapvetőbb szabályait tartalmazza. A „tájékoztató” a következőképpen zárul: „Tájékoztatom továbbá, hogy a Ket. 51. § (1) alapján, az ügyfélnek joga van ahhoz, hogy az eljárás során írásban vagy szóban nyilatkozatot tegyen, vagy a nyilatkozattételt megtagadja. Nyilatkozattétel elmaradása, illetve megtagadása esetén a hatóság a rendelkezésre álló adatok alapján dönt.”

4) A megkeresett rendőri szerv megküldött papíralapú másolatban, a panasz alapjául szolgáló szabályszegéről készített összesen 17 fényképfelvételt. A 2011. szeptember 7-én 16 óra 44 perc 20 másodperc és 16 óra 44 perc 33 másodperc közötti időszakban készített 10 felvételen a panaszos gépkocsijának sem a rendszáma, sem a típusa nem ismerhető fel. A 16 óra 45 perc 33 másodperc és 16 óra 46 perc 7 másodperc közötti időszak 7 felvételéből, 5 felvételen a gépkocsi típusa, míg 1 felvételen a rendszáma is felismerhető. Az egyik felvételen kizárólag a gépkocsi rendszámablaja látható.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálata tárgyává tette a panaszossal szembeni intézkedés jogalapját, és a szolgálati fellépés módját, az intézkedés során a rendőrök által használt hangnemet és a felvilágosítási kötelezettség teljesítését.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz való jogát, az 59. §-ának (1) bekezdésében rögzített személyes adatok védelméhez való jogát és az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz való jogát.

A panaszos beadványában és annak kiegészítésében kifogásolta, hogy a vele szemben intézkedő rendőrök nem azonosították magukat, intézkedésük célját először nem jelölték meg, továbbá a büntetés „jogosságára” vonatkozó panaszosi megjegyzésre azt válaszolták, hogy egy kollégájuk is hasonlóan járt, majd elhangzott részükről a már idézett és a panaszos által sérelmezett mondatrész. (Ha nem tetszik a rendszer...) A panaszos kifogás tárgyává tette továbbá, hogy a vele szembeni intézkedés során, a műszeres ellenőrzéssel rögzített szabályszegéssel kapcsolatosan az intézkedő rendőrök a védekezését meg sem akarták hallgatni, a forgalmi helyzetre vonatkozó magyarázatát kétszer is félbeszakították és arra a kérdésére, hogy milyen eljárásra van lehetősége, a rendőrök azt a választ adták, hogy vagy átveszi a helyszínen a bírság befizetésére vonatkozó csekket, vagy hatósági eljárás keretében fogják a közigazgatási bírságot kiszabni vele szemben, más lehetősége nincs.

1) A Testületnek abban kellett először állást foglalnia, hogy a panasz mely része vonatkozásában van hatásköre vizsgálatot folytatni az eljárását szabályozó, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-a alapján.

A Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában, a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel.

A panaszossal szembeni intézkedés és szankció alkalmazásának jogalapja, a cselekmény elkövetésekor hatályos, a Kkt. 20. §-a (1) bekezdés k) pontja, a közúti árufuvarozáshoz, személyszállításhoz és a közúti közlekedéshez kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírsággal összefüggő hatósági feladatokról szóló 156/2009. (VII. 29.) Korm rendelet, továbbá a Ket. 29. §-ának (1) bekezdése volt.

A közigazgatási bírság kiszabásának körülményeit, feltételeinek a fennállását és annak mértékét a Testületnek nem áll hatáskörében vizsgálni, az Rtv. idézett 92. § (1) bekezdése alapján.

A Testület utal ugyanakkor azon töretlen gyakorlatára, miszerint a szabályszegés tényállásszerűségét – figyelemmel a fenti rendelkezésekre – csak a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálhatja. Annak megállapításához azonban, hogy a rendőrség kellő körültekintéssel és megfelelő jogalapra hivatkozva járt-e el akkor, amikor szabályszegés (járműforgalom irányítására szolgáló fényjelzőkészülék tilos jelzése előtti megállási kötelezettség elmulasztása) elkövetése miatt vonta intézkedés alá a panaszost, elengedhetetlen annak vizsgálata, hogy a jogsértő magatartás gyanúja fennállt-e az intézkedés alkalmával. A Testületnek ezért annak vizsgálatára van lehetősége, hogy a panaszossal szembeni intézkedésre a megfelelő jogalap birtokában és jogszerűen került-e sor.

A fentiekre tekintettel a Testület azt értékelte, hogy a panaszossal szembeni intézkedés indokolt volt-e, illetve, hogy fennállt-e a rendőrök intézkedési kötelezettsége.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve illet a tudomására hoznak. Az intézkedéskor hatályos, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. §-ának (1) bekezdése ezt tovább részletezve úgy rendelkezik, hogy bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha illet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli. A közlekedésrendészeti intézkedést az Rtv. 44. §-a szabályozza, amelynek (1) bekezdés b) pontja értelmében a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési

rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

A rendőrség által a helyszínen felvett jegyzőkönyv (és az annak alapjául szolgáló műszeres ellenőrzés adatai) szerint a panaszos megsértette a KRESZ 9 §. (4) bekezdés d) pontjában szabályozott, a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelzőkészülék tilos jelzése előtti megállási kötelezettség teljesítésére vonatkozó előírásokat. A panaszos a videofelvétel megtekintése alapján elismerte, hogy a forgalmi sávváltás alatt pirosra váltott a lámpa, továbbá, hogy a felvételen az ő gépkocsija látható, de védekezésében arra hivatkozott, hogy egy váratlan közlekedési helyzet miatt kényszerült a sávváltásra, melynek megkezdésekor a forgalomirányító fényjelzőkészülék még zöld jelzést mutatott. A panaszos a videofelvétel megtekintése után, a jegyzőkönyvben elismerte a szabályszegés elkövetését. A panaszos ugyanis nem a videofelvételen látható tényt vitatta, hanem a bekövetkezésével kapcsolatos előzmények alapján saját felelősségének mértékét.

A Testület megállapította, hogy fenti tényállás szerint a rendőrök, az Rtv. 13. § (1) bekezdés első fordulata, valamint a Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdésének a szabálysértés (szabályszegés) észlelésére vonatkozó rendelkezése alapján, intézkedési kötelezettségüknek tettek eleget a panaszos gépkocsijának megállítása során, ezért e vonatkozásban a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült, mert az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

Az ismertetett tényállást alapul véve vizsgálta a Testület az igazoltatás jogalapját is. Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Jelen esetben az igazoltatás a hivatkozott jogszabályhely első fordulata alapján történt.

A Testület az Rtv. idézett rendelkezése alapján megállapította, hogy a rendőrök kellő jogalap birtokában jártak el az igazoltatás tekintetében, ezért a panaszos személyes adatok védelméhez való joga nem sérült.

2) A panaszos kifogásolta, hogy az intézkedő rendőrök nem mutatkoztak be, jelvéyszámukat sem közölték, illetve először nem jelölték meg intézkedésük célját.

Mindezzel szöges ellentétben a tájékoztató levél azt állítja, hogy az intézkedést fogantató r. főtörzsszázlós a bemutatkozást, köszönést és azonosítást követően, a szabályszegést (jelzőlámpa tilos jelzésére továbbhaladás tilalmának figyelmen kívül hagyása) konkrétan meghatározva közölte a panaszossal az intézkedés célját.

A rendőri jelentés ettől kissé eltérően – többes számban fogalmazva – azt rögzíti, hogy „köszöntünk, igazoltuk magunkat és közöltük a járművezetővel (a panaszossal), hogy azért

állítottuk meg, és vontuk intézkedés alá, mert a jelzőlámpa tilos jelzése ellenére hajtott be az útkereszteződésbe, illetve hajtott tovább.”

Megjegyzzi a Testület, hogy a megküldött fényképek egyikén jól látható, amint két rendőr „állj!” jelzést mutat és a benzinkút lehajtója felé, irányítja a panaszos által vezetett gépkocsit. A fényképen feliratozva látható a panaszos mögött haladó és a fényképet készítő rendőrségi gépkocsi rendszáma, amelyet a tájékoztató levél szerint az intézkedő r. főtörzssászlós használt. Mindez egybehangzik azon panaszosi állítással, hogy ugyan rövid idővel, de az intézkedés megkezdését követően érkezett a helyszínre a r. főtörzssászlós, aki ezután átvette és lefolytatta az intézkedést.

A Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 20. § (2) bekezdése első mondatára, mely szerint „a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.”

Ezzel összhangban a Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik: „a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.”

A Testület a panaszosi és rendőri állítások egybevetése és mérlegelése kapcsán szükségesnek látja ismertetni a panaszos által megküldött, és a megkeresett rendőri szerv által rendelkezésre bocsátott – a jogsértés észleléséről szóló – jegyzőkönyvek közötti különbségeket. A panaszos birtokában lévő és általa a Testületnek fénymásolatban megküldött, kézírással kitöltött és a panaszos által aláírt jegyzőkönyvvel szemben, a rendőri szerv által rendelkezésre bocsátott géppel kitöltött, más formátumú jegyzőkönyv nem tartalmazza a panaszos személyi igazolványának számát, feltüntet olyan jogszabályi hivatkozásokat, amelyek a panaszos által aláírt jegyzőkönyvben nem szerepelnek, valamint nyilvánvalóan tévesen tünteti fel a jegyzőkönyv lezárásának időpontját (16 óra 15 perc).

Különbözik a két jegyzőkönyv abban is, hogy a panaszos által küldött (a rendőri jelentés szerint az intézkedő r. főtörzssászlós által kitöltött) példányon az intézkedő rendőrről vonatkozóan sem adatok, sem aláírás nem szerepel, míg a rendőrség által küldött jegyzőkönyvön feltüntetésre került a r. főtörzssászlós neve, rendfokozata és jelvéyszám.

A tájékoztató levél és a rendőri jelentés közötti, az intézkedés kezdetére vonatkozó részbeni ellentmondás, továbbá a jegyzőkönyvek esetében megállapítható – egyebek mellett a rendőr nevének és jelvéyszámának feltüntetésére vonatkozó – különbség okán, **a Testület az intézkedés kezdetére vonatkozó valamennyi körülményt mérlegelve, a szolgálati fellépés módjára vonatkozóan a panaszosi állítást fogadta el és e vonatkozásban megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét, amely jogsérelmet azonban csekély fokúnak ítélte.**

3) A panaszos – bár megjegyezte, hogy a hangnemmel nem volt probléma és a rendőrök magatartását „érdektelennek” minősítette – sérelmezte, hogy a rendőrök az ő védekezését meg sem akarták hallgatni, kétszer is közbevágtak, mondván, hogy tudják ők miszerint a panaszos nem „direkt” szegte meg a szabályt, de az ő kollégájukat is megbüntették már 30.000,-Ft-ra. Amikor a panaszos azt kérdezte, hogy van-e lehetőség valamilyen „elbírálásra, vagy eljárásra”, azt a választ kapta, hogy nincs, ezt ki kell fizetni, legfeljebb 30 napig „húzhatja”, de legalább van ideje ez alatt „gyűjtögetni”. A panaszos ennek ellenére tovább érdeklődött a lehetőségei iránt és a második vagy harmadik kérdésfeltevést követően érkezett a válasz: „Ha nem tetszik a rendszer....”

A Testület itt szükségesnek látja idézni az Rtv. 2. § (1) bekezdésének második mondatát, amely szerint „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

A Testület megkeresésében konkrét kérdéseket intézett az eljáró rendőri szervhez, amelyre tételes – a kérdések sorrendje szerinti – válaszokat közölt a rendőrségi tájékoztató levél. A Testület a panaszos által elmondottakat idézve kért tájékoztatást arról, hogy elhangzott-e a rendőrök részéről a kollégájuk bírságolására vonatkozó közlés, valamint a „rendszerre” (nyilvánvalóan a panaszos szabályszegésére vonatkozó jogszabályi rendelkezésekre) történő utalás.

A megkeresett rendőri szerv válaszában erre a kérdésre azt közölte, hogy: „A helyszínen jelen lévő rendőrök elmondása alapján a rendőri intézkedés kulturált hangnemben zajlott le. A rendelkezésre álló adatok alapján a helyszínen elhangzottak objektív megítélésére (arrogáns hangnem, rendőrök kijelentései) nincs mód, ezért az elhangzott párbeszéd hangnemében, stílusában állást foglalni nem lehetséges.”

A Testület gyakorlata szerint, amennyiben a rendőrség a panasz tartalmának megismerését követően nem cáfolja a panaszos állítását – illetőleg a rendelkezésre álló körülmények nem támasztanak kétséget azzal kapcsolatban –, úgy a Testület a döntését a panaszosi állításra alapozza. A Testület megítélése szerint a panaszos beadványából és annak kiegészítéséből is szó szerint idézett – a rendőri válaszban nem cáfolt – **a jogrendszerre utaló megjegyzés, nem stílusánál, hanem tartalmánál fogva sértette a panaszos emberi méltósághoz való jogát, amely jogsérelmet a Testület azonban csekély fokúnak ítélt. Ugyanakkor a Testület semmilyen bizonyítékát nem találta annak a panaszosi feltételezésnek, hogy ezen megjegyzést a panaszos családneve vagy bőrszíne váltotta volna ki.**

4) A panaszos beadványában kifogásolta, hogy a szabályszegéssel kapcsolatos intézkedés során a rendőrök nem adtak számára megfelelő tájékoztatást, az intézkedés során csak azt a két lehetőséget említették a panaszos számára, hogy vagy a helyszínen átveszi a bírságra vonatkozó csekket, vagy postai úton kézbesítik számára a határozatot és a fizetési felszólítást.

A tájékoztató levél felvilágosításra vonatkozó részének vizsgálata alapján, a panaszosi és a rendőri állítások közötti különbség abban áll, hogy a tájékoztató levél szerint az intézkedő rendőr közölte a panaszossal, hogy elismerése esetén, a helyszínen kerül sor a közigazgatási bírság kiszabására, míg ha akár a jogsértést, akár a kiszabott összeget vitatja, úgy a szabályszegés észlelésére vonatkozó jegyzőkönyv kerül kitöltésre és vele szemben hatósági eljárás indul. Mivel a panaszos a szabályszegést elismerte, de pénzhiányra hivatkozott, ezért

az eljárás lefolytatását követően a BRFK Közlekedésrendészeti Főosztály Közigazgatási Hatósági Osztályától, mint I. fokú közigazgatási hatóságtól fogja majd megkapni postai úton a határozatot és a büntetésről szóló csekket, ezt követően lesz lehetősége a Ket. 51. § (1) bekezdése alapján írásbeli vagy szóbeli nyilatkozattételre, vagy annak megtagadására.

A rendőri jelentés, amely jelen állásfoglalás II. részének 2. pontjánál részletesen már ismertetett, lényegében megegyezik a tájékoztató levéllel, annyiban tartalmaz többletinformációt, hogy „Hatóságnál tehet panaszt az eljárás miatt, ill. nyújthat be fellebbezést.”

A Testület hatáskörének vizsgálatánál már utalt arra, hogy a közigazgatási bírság kiszabásának körülményeit, feltételeinek a fennállását és annak mértékét a Testületnek nem áll hatáskörében vizsgálni, az Rtv. ugyancsak már idézett, 92. § (1) bekezdése alapján. A konkrét eset kapcsán vizsgálat tárgyává tette azonban a Testület, hogy az intézkedő rendőr mennyiben teljesítette az Rtv. 24. § (1) bekezdéséből fakadó azon kötelezettségét, mely szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható tájékoztatást megadni.

A panaszos beadványában azt írta, hogy először nem ismerte el a felelősségét („mert ekkor még nem láttam a videofelvételt”), majd a videofelvételek megtekintése után elismerte, hogy az ő gépkocsija látható a felvételeken. Végül panaszát a következőképpen zárta: „Kicsit becsapva érzem magam, mert hittem a rendőrtisztnek és aláírtam a jegyzőkönyvet.”

A panaszos idézett mondatai alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a panaszosi elismerő nyilatkozat megtételét nem a félrevezető rendőri tájékoztatás, hanem a videofelvételen a panaszos által látottak motiválták. Erre utal ugyanis, hogy a panaszos az intézkedés kezdetén, az akkor már jelen lévő r. főtörzsszázlós előtt is határozottan cáfolta, hogy átment volna a tilos jelzésen. („Mondtam igen (a megállítási céljára válaszol), de én nem mentem át a piros lámpán”).

Végül a Testület megjegyzi, hogy a panaszos által aláírt, jogsértést elismerő nyilatkozat felett közvetlenül, szerepel a jogokra és kötelezettségekre történő kioktatás elismerésére, valamint – kiemelten – az eljárás lefolytatásának kivonatos szabályait ismertető hátoldali szövegrészre vonatkozó figyelemfelhívás.

A fenti körülmények együttes mérlegelése alapján a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy **a rendőrök a tőlük elvárható felvilágosítást a panaszosnak a szabályszegés jogkövetkezményei vonatkozásában megadták, ezáltal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Megállapította azonban a Testület, hogy az intézkedő rendőrök elmulasztották a panaszos tájékoztatását az intézkedésükkel szembeni panasztétel lehetőségéről, amely a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét eredményezte.**

IV.

A Testület az ügy mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőri intézkedés során – az intézkedési kötelezettség, a közlekedésrendészeti intézkedés és a szabályszegés jogkövetkezményeire vonatkozó felvilágosítási kötelezettség teljesítése

kapcsán – alapjogsérelem nem történt. A panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmével járt azonban, a szolgálati fellépés módja, a panasztételre vonatkozó tájékoztatási kötelezettség elmulasztása, valamint sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga az intézkedés során alkalmazott hangnem miatt. A Testület megítélése szerint az egyes alapjogok sérelme még együttesen sem érte el azt a szintet, amely az állásfoglalásnak az országos rendőrfőkapitány részére történő megküldését indokoltá tette volna, ezért az Rtv. 93. §. (2) bekezdése alapján, a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

Budapest, 2012. április 25.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag